

STEDENBANDKRANT

Stichting Stedenband Haarlem-Mutare

Postbus 5508 2000 GM Haarlem

Tel. 023 - 5324008

e-mail: mutare@antenna.nl

website: www.haarlem-mutare.nl

bezoekadres: Mondiaal Centrum

Lange Herenvest 122 Haarlem

No. 59, december 2006 — Verschijnt 4 x per jaar

Help de gezondheidszorgprojecten

In deze krant uitgebreid aandacht voor de gezondheidszorgprojecten van de stedenband in Mutare. Manon Beetstra verbleef drie maanden in Mutare en deed een sterke - zwakte analyse. Ze geeft aanbevelingen voor verdere ondersteuning en verbeteringen.

In 2003 hield de stedenband een inzamelingsactie voor de gezondheidszorg. Dat geld is nuttig besteed, maar is nu bijna op. Wij willen de Home Based Care (Thuiszorg) en Peer Educators in Mutare blijven steunen.

Wij willen de lezers van de stedenbandkrant daarom vragen een bijdrage te storten op de speciale girorekening voor gezondheidszorg nr. 2034743 tnv Stedenband Haarlem-Mutare.

IN DEZE KRANT:

Gezondheidszorgprojecten in Mutare	
Onderzoek Manon Beetstra	3
Conclusies en aanbevelingen	
Steun aan projecten	6
Mugabe blijft tot 2010	
Diamantkoorts in Marange	
Mensenrechten schendingen	7
Sport leaders zelfstandig verder	
Capaciteitsopbouw	8
De Laatste starters	9
Eilandjes van hoop en democratie...	
Evaluatie stedenband	10
Op weg naar Haarlem...	
Damsatstraat - spaarhoogstraat	12

Gezondheidszorgprojecten in Mutare

Onderzoek Manon Beetstra

Op 1 juli 2006 vertrok Manon Beetstra voor drie maanden naar Mutare voor een onderzoek naar twee projecten van de stedenband in het kader van gezondheidszorg: Home Based Care en Peer Education. De uitzending van Manon werd mogelijk gemaakt door de Xplore subsidie van het NIZW. Manon Beetstra is 26 jaar en studeerde communicatie aan de Universiteit van Twente met de specialisatie gezondheidszorg. Ze was eerder in Zuid-Afrika voor de evaluatie van een HIV/Aids-voorlichtingproject en heeft bij de brandweer en GG en GD in Amsterdam gewerkt. Hieronder stukjes uit haar reisverslag en daarna haar aanbevelingen voor de projecten in Mutare.

Mutare, 18 juli 2006 Thuiszorg

Zimbabwe, een land ver weg! Zimbabwe, een land dichtbij! Twee weken geleden ben ik, Manon, voor de stedenband Haarlem-Mutare richting zuidelijk Afrika gevlogen en vanaf nu zal ik jullie de komende weken meenemen in mijn Zimbabwe avontuur.

Deze keer zal ik jullie wat meer vertellen over het Home Based Care project. Home Based Care omvat het verzorgen van patiënten door caregivers aan huis. Vaak gaat het om oude mensen, mensen met HIV of tuberculose, die ontzettend arm zijn en geen of weinig familie hebben die voor ze kan zorgen. De caregivers zijn vrouwen die langs deze patiënten gaan om met hen te praten en ondersteuning te bieden. Helaas blijft het daarbij. Caregivers kunnen wegens gebrek aan geld geen voedsel, dekens of medicijnen verstrekken, terwijl juist dat zo nodig is.

De eerste twee weken heb ik contact gemaakt met allerlei

mensen die bij dit project betrokken zijn. Zo zijn er vier zusters die het HBC project vanuit het Mutare Health Department coördineren en 25 caregivers die in hun eigen wijk (dus eigenlijk bij de burens) bezoeken afleggen.

Een aantal ochtenden ben ik met caregivers meegelopen om met mijn eigen ogen te zien wat er zoal speelt. Dat is zeker niet mis!

Op één ochtend ontmoet ik:

- een meisje dat al 3 maanden met een gebroken been hinkelt, omdat er geen geld is voor gips;
- een jonge vrouw die zichzelf open krabt doordat ze onder de huidschilfers zit ten gevolge van het HIV-virus, maar geen antivirale medicijnen om HIV te bestrijden kan betalen;
- een man die hondsberoerd in bed ligt waardoor hij niet kan werken en zich geen eten en schoolgeld voor zijn kinderen kan veroorloven;

vervolg op pagina 3

Manon Beetstra (links) met de vrijwilligers van de Home Based Care bij de kliniek van het Health Department in Sakubva.

DE STEDENBANDKRANT

De Stedenbandkrant is een uitgave van de Stichting Stedenband Haarlem-Mutare

REDACTIE:

Rob van Bakel
Dik Bol
Geke Leistra
Michaël Maas
Leen van de Polder
Johan van Someren

Lay out: Leen van de Polder
Druk: Paswerk Bedrijven
Papiersoort: kringloop papier

Jonge peer educators wordt gevraagd zelf aan te geven wat de sterke en zwakke punten zijn van hun activiteiten en waar de prioriteiten liggen

vervolg van pagina 2

- een oud vrouwtje zonder enige familie, verlamd in haar bed;
- een vrouw die net die ochtend in haar bed is gestorven aan Aids; en velen meer...

Het klinkt als een hoop ellende en dat is het ook. Ik voelde me dan ook behoorlijk te neergeslagen en machteloos toen onze bezoeken er op zaten... Het is verdrietig dat mensen helemaal niets hebben en ook ik niets voor ze kan doen. Natuurlijk overweeg je op zo'n moment om zo'n meisje 5 miljoen Zimbabwanse dollars (= minder dan 10 euro) te geven om haar been in het gips te laten zetten, zodat ze weer kan lopen. Maar het zijn gewoon te veel mensen die hulp nodig hebben!

Het is dan ook ontzettend mooi om te zien dat de aandacht van de caregivers mensen (al is het maar voor eventjes) verblijdt. Zij doen ontzettend goed werk en ik voel me bevoorrecht om met deze mensen te mogen werken en mee te denken over mogelijkheden om het project uit te breiden/te verbeteren. Wie weet kan ik op deze manier toch nog wat betekenen!

Mutare, 26 juli 2006 Kennismaking Peer Education

Inmiddels ben ik ook mijn tweede project ingedoken: Peer Education!

Peer Education is een voorlichtingsmethode van jongeren voor jongeren. In de praktijk betekent dit dat zo'n 20 Zimbabwanse jongeren als vrijwilliger anderen informatie geven over onderwerpen die te maken hebben met veilig vrijen, SOA's en HIV/Aids. Peer educators doen dat op verschillende manieren en plekken...

Mutare is ingedeeld in verschillende wijken. Zo heb je de wijken Town, Darlington (daar woon ik!) en Morning-

side die het centrum van de stad Mutare vormen. Dit zijn de betere wijken. Daarnaast heb je ook de 'high density' (dichtbevolkte) wijken zoals Sakubva, Chikanga, Hobhouse en Dangamvura. Dit zijn de armere wijken, waar grote families in een huisje met 2 of 3 zeer kleine kamertjes wonen. Ze leven en koken vaak buiten 'in de tuin' (plek met oranje zand en wat groenteteelt). Als je door de straten loopt zie je overal mensen, kinderen, dieren en vuilnishopen.

In Mutare hebben ze ervoor gekozen om in drie armere en risicowijken te starten met peer education: Sakubva, Chikanga en Dangamvura. De peer educators geven informatie in de wijk waar zij zelf wonen.

In de praktijk betekent het dat ze zo'n twee dagdelen per week bezig zijn met peer education. Eén dagdeel hebben ze van 8.00 – 11.00 uur dienst in een youth corner. Dit is een apart kamertje dat hoort bij een normale kliniek (waar mensen komen als ze bijvoorbeeld HIV of tuberculose hebben). Daar kunnen jongeren met een SOA, HIV besmetting, vragen over verliefdheid en seks terecht als ze niet naar een kliniek of ziekenhuis durven. Peer educators kunnen met deze jongeren praten, hen steunen, voorzien van informatie en eventueel een advies geven.

Het tweede dagdeel moeten ze van 09.00 – 16.00 aanwezig zijn bij het jeugdcentrum. Zij zijn dan aanspreekpunt voor jongeren uit de wijk. Verder kunnen jongeren in deze jeugdcentra lezen, studeren, spelletjes spelen en gezellig samen zijn. Helaas klinkt dit mooier dan het is. In Sakubva is bijvoorbeeld nog geen echt jeugdcentrum, dat is nog in aanbouw. Tot nu toe wordt een groot, eng, donker gebouw gebruikt, waardoor bijna niemand komt. Wat dat betreft zou een likje verf, spulletjes, spelletjes en een activiteitschema leuk zijn. Vroeger gaven de peer educators ook een krantje uit met verhalen, informatie en gedichten. Helaas is er niet genoeg geld om dat nog steeds te doen... Ik ga de komende tijd kijken wat er eventueel mogelijk is!

Mutare, 14 augustus 2006 zomers-met-een-briesje!

Inmiddels ben ik al ruim een maand op weg. De tijd vliegt echt!

Hier is alles vol in gang. Met mijn twee projecten gaat het erg goed. Ik ben inmiddels op een punt aangeland dat ik steeds meer het gevoel krijg 'dit heb ik al gezien' en 'dit heb ik al eens gehoord'. Maar natuurlijk vraag ik nog steeds door, zodat ik alle tegenstrijdigheden en onwaarheden uit mijn observaties kan halen. Want als men hier vertelt dat er op dat en dat tijdstip altijd iemand aanwezig is, dan is dat het dubbel checken waard! (van de vier dagen dat ik langs ging was er slechts eenmaal een peer educator te bekennen). Volgende week hoop ik een eerste tussenrapportage te hebben met alles wat mij

vervolg op pagina 4

vervolg van pagina 3

is opgevallen. Die ga ik dan per project (Home Based Care en Peer Education) met de coördinator bespreken, zodat we samen een actieplan op kunnen stellen voor de laatste helft van mijn tijd hier.

Mutare, 21 augustus 2006

Ik heb me heel fanatiek op het typen van de 'rapporten' gestort en inmiddels heb ik ze af! Ik heb een SWOT analyse gemaakt van beide projecten en ga die deze week bespreken, zodat ik daarna met de vrijwillige caregivers en peer educators kan brainstormen over de toekomst van het project!

Het leek me een goed idee om de schriftelijke kant af te ronden. Ik ben erg benieuwd wat ze van mijn bevindingen vinden. Misschien heb ik dingen wel verkeerd geïnterpreteerd of gezien. Dan is het alleen maar goed om daar eens hier over te overleggen!

Mutare, 5 september 2006 nog een paar weken...

Nog maar een paar weken te gaan voor mij... De afronding van mijn rapport verloopt voorspoedig en de laatste workshops voor peer educators en caregivers zijn gepland, dus ik ben dik tevreden!!

Mutare, 20 september 2006 Op de terugreis

Hier alles goed afgerond. Ga zo de rapporten uitprinten,

inbinden en weggeven. En morgen heb ik een gezellige theeaafspraak met de sisters en de vrijwilligers om afscheid te nemen. Heb er al met al een heel goed gevoel bij!

Het zet je wel aan het denken over alle dingetjes die je gaat missen:

- zwemmen doordeweeks in een leeg zwembad (met kikkers) of zwemmen in het weekend in een zwembad met 'ik kan niet zwemmen en sta dus alleen aan de kant kinderen';
- dansen met Zimbabwaanse mannen. Het maakt niet uit: rijk, arm, wit, bruin, indiaans, rasta... allemaal zijn ze helemaal into moves op de dansvloer. HEERLIJK!
- de vrijheid om je hele dag in te plannen zoals jij dat wil;
- Afrikaanse zon & Afrikaanse geluiden 's nachts;
- Mazoo: het ranjadrankje hier dat veel beter is dan Europese varianten en lunchen bij Green Coucal: een heel fijn tuinrestaurantje met de lekkerste bananenmilkshakes, salades en broodjes van Zimbabwe; en nog heel veel meer!!

Ik neem echt met een diepe zucht afscheid van dit wonderlijke land met groot potentieel, maar in een hachelijke situatie.

Manon Beetstra

De vier zusters van het Mutare Health Department en een medewerkster.
 Sister Shebbah Saungweme: coördinator HBC project en verantwoordelijk voor patiënten en medewerkers in Sakubva
 Sister Clara Mukome: verantwoordelijk voor patiënten en medewerkers in Dangamvura, Fern Valley & Weir Mouth
 Sister Rebecca Dzirutwe: verantwoordelijk voor patiënten en medewerkers in het centrum van Mutare
 Sister Martha Njerere: verantwoordelijk voor patiënten en medewerkers in Chikanga en Hobhouse

Conclusies en aanbevelingen

Steun aan projecten

Wat zijn de belangrijkste conclusies?

Home Based Care

De Home Based Care draait in principe goed. De begeleiding vanuit het Mutare Health Department is voldoende. Een minpunt is wel dat als er geen vervoer is, wat regelmatig voor komt, de zusters van het Health Department niet de wijk in gaan.

Voor de Home Based Care zijn voldoende vrijwilligers en die zijn deskundig. Problemen zijn er wel m.b.t. voldoende (hulp)middelen, schoenen, uniformen.

Ondersteuning vanuit Haarlem zou gewenst zijn als aanspreekpunt en ondersteuning bij de organisatie en planning. De mensen van de Home Based Care kunnen nu onvoldoende terecht met vragen, hebben onvoldoende duidelijkheid over budgetten en vragen t.a.v. werving van fondsen via de stedenband en wat nodig is omdat op een goede wijze te formuleren.

Duidelijk inzicht in de behoeften en wensen van de Home Based Care medewerkers en hun cliënten geeft ook de mogelijkheid met deze wensen naar organisaties te gaan die steun kunnen geven dat buiten het bereik van de stedenband ligt (b.v. medicijnen).

Behoefte bestaat ook aan training in het gebruik van computers voor de zusters van het Health Department. Informatie wordt nu opgeschreven (het Health Department beschikt over een goede patiëntenregistratie), automatisering zou veel meer bruikbare informatie opleveren en minder arbeidsintensief zijn.

Wat gaat de stedenband doen?

De eerste actie die we ondernemen is dat uniformen worden gemaakt voor de vrijwilligers van de Home Based Care. De meisjes van de Tarirogroep gaan de uniformen maken. De Tarirogroep bestaat uit jonge vrouwen en meisjes die worden ondersteund door Kura Uone. Elke vrijwilliger krijgt twee uniformen.

De werkgroep Gezondheidszorg heeft uitgebreid gesproken met Manon Beetstra. De conclusie is dat we er naar streven om iemand uit te zenden naar Mutare die kan helpen bij management, organisatie en informatie verzamelen voor de aanvraag van voorzieningen. Met ICCO wordt gesproken over de invulling van de opvolging van de starters en junior-deskundige van sport (zie pagina 8)

Steun aan de Home Based Care en peer educators blijft dringend nodig. De werkgroep Gezondheidszorg vraagt de lezers van de stedenbandkrant daarom om een bijdrage voor die steun. In 2003 hebben we een inzameling gehouden voor die ondersteuning. Dat geld is bijna op.

Daarom vragen wij u een bijdrage te storten op girorekening 2034743 tnv Stedenband Haarlem-Mutare

Peer Education

Peer Education functioneert duidelijk minder. Een reden daarvoor is dat de begeleiding vanuit het Health Department de afgelopen jaren onvoldoende is geweest en nu aan het takenpakket van een zuster is toegevoegd, boven op haar andere taken en die duidelijk onvoldoende tijd hiervoor heeft. Het heeft vanuit het Health Department onvoldoende prioriteit. Naast het project gericht op jongeren lopen in Mutare twee andere projecten, gericht op vrouwen en werknemers en die functioneren veel beter.

De Peer educators zelf functioneren door het gebrek aan begeleiding ook niet goed. Veel peer educators zijn ook sport leaders en de sport krijgt dan duidelijk voorrang. Actieve counseling in de jongerencentra vindt te weinig plaats. De opleiding van jonge peer educators is onvoldoende en er wordt te weinig gesproken over taboes. De peer educators laten bijvoorbeeld ook geen mensen in hun kringen toe die seropositief zijn. Het gedrag dat als wenselijk wordt aangegeven wordt in de praktijk door hen zelf echter niet altijd toegepast.

Peer Education op scholen heeft lange tijd niet plaatsgevonden maar is recent weer opgepakt. De samenwerking met andere organisaties in de stad moet worden verbeterd.

Behoefte is aan verbetering van de begeleiding, organiseren, plannen en bruggen bouwen naar andere organisaties in Mutare. Daarnaast is behoefte aan materialen om de activiteiten in de jongerencentra aantrekkelijk te maken voor de bezoekende jongeren.

Manon Beetstra

Inzamelings voor peer educators Mutare

Flinty's

Op vrijdag 1 december was het Wereld Aids dag. Op deze dag worden jaarlijks de Aids-slachtoffers herdacht en aandacht gevraagd voor de bestrijding en preventie van de ziekte.

Jongeren centrum Flinty's organiseerde samen met de stedenband Haarlem-Mutare een speciale avond. Op de avond werd een skate contest gehouden, traden bands en verschillende acts op en werden sportspelletjes georganiseerd.

Vanuit de stedenband deden een groot aantal van de jongeren mee die met de Xplore uitwisseling deze zomer naar Mutare zijn geweest. Rutendo Mandeya organiseerde namens de stedenband de spelletjes.

Op de avond werd een inzameling gehouden voor de ondersteuning van de peer educators in Mutare, dat bracht € 600,- op.

Boven: Het gebruik van condooms is belangrijk bij de preventie van HIV/Aids. Hoe gebruik je een condoom veilig en effectief is te trainen.

Boven: Capriolen op de skatebaan in jongeren centrum Flinty's.

Rechts: Rutendo Mandeya organiseert sportspelletjes in Flinty's. Rutendo is voor drie maanden op bezoek in Nederland. Hij is in Mutare getraind als sport leader en heeft ook als peer educator gewerkt.

Mugabe blijft tot 2010

In 2008 staan nieuwe presidentsverkiezingen gepland in Zimbabwe. Al geruime tijd zijn kroonprinsen en prinsessen actief om steun te verwerven binnen de regeringspartij Zanu-pf om als opvolger van Mugabe deel te nemen aan die verkiezingen. Dat heeft geleid tot veel ruzie en onderlinge beschuldigingen van machtsmisbruik en corruptie.

De laatste weken duiken er echter steeds vaker berichten op dat Mugabe wil dat de verkiezingen worden uitgesteld tot 2010 en dat hij tot die tijd aan de macht blijft. Mugabe is dan 30 jaar president. De presidentsverkiezingen zouden dan samen val-

len met de verkiezingen voor het parlement die eveneens in 2010 worden gehouden.

Om de termijn van de president te verlengen is een wijziging van de grondwet noodzakelijk. De Zanu-pf heeft echter in beide kamers van het parlement de tweederde meerderheid die nodig is om een wijziging van de grondwet door te voeren.

Mugabe heeft nog altijd de absolute macht in de Zanu-pf en is goed in staat de rivaliserende facties in de partij onder controle te houden.

Leen van de Polder

Diamantkoorts in Marange

Marange is een klein plaatsje ongeveer 100 km ten zuiden van Mutare aan de weg naar Beitbridge.

Enige tijd geleden zijn daar in het open veld diamanten gevonden. Een klein aantal lokale mensen zijn begonnen met het zoeken naar diamanten. Vervolgens is echter een ware diamantkoorts ontstaan. Een groot aantal mensen is uit de wijde omgeving naar Marange gekomen om naar diamanten te zoeken.

De overheid heeft inmiddels het leger de opdracht gegeven het zoeken naar diamanten te stoppen en

de omgeving af te zetten en te bewaken.

Het leger is nu echter met lokale mensen zelf bezig te zoeken naar de diamanten. Veel soldaten beschouwen het als een aardige bijverdienste bovenop het karige salaris dat het leger betaald.

Veel van de gevonden diamanten worden verhandeld op de zwarte markt in Mutare.

Generaal Mujuru, echtgenoot van de vice-president Joyce Mujuru is verwikkeld in een strijd over het bezit van de diamantmijn.

Leen van de Polder

Schending mensenrechten

“We cannot have a situation where people decide to sit in places not allowed and when police remove them they say no. We can't have that. That is a revolt to the system. Some are crying that they were beaten. Yes you will be thoroughly beaten. When the police say move you move. If you don't move, you invite the police to use force.”

President Robert Mugabe, in een toespraak tot een delegatie op de Zimbabwaanse ambassade in Cairo, Egypte, over het arresteren, martelen en mishandelen van 15 vakbondsactivisten in Zimbabwe, op 23 september 2006.

In het begin van de politieke crisis werden de meeste schendingen van mensenrechten in Zimbabwe gepleegd door oorlogsveteranen, jeugdmilities en supporters van de Zanu-pf. Het geweld was vooral gericht tegen landarbeiders, blanke boeren en de oppositiepartij MDC.

Gedurende de laatste drie jaar komt het geweld steeds meer van de kant van het leger, de politie en veiligheidsdiensten. Van de kant van de regering worden geen maatregelen genomen tegen de toename van het geweld. De slachtoffers zijn ook steeds meer te vinden onder vakbondsleden, (mensen)rechtenactivisten en vrouwengroepen.

In het bovenstaande citaat lijkt Mugabe het geweld voor het eerst openlijk goed te keuren. Daarvoor werd vooral door Didymus Mutasa - een bondgenoot en vertrouweling van Mugabe - dreigende taal gesproken, hij dreigde zelfs dat demonstranten zouden worden neergeschoten.

Het rapport van Human Rights Watch geeft een beschrijving van het geweld in Zimbabwe met verslagen van getuigen en slachtoffers van het geweld. Het rapport is opgesteld door een onderzoeksmissie die Zimbabwe bezocht in september - oktober 2006.

Sinds 2000 zijn zeker 15.000 mensen in Zimbabwe het slachtoffer geworden van mishandelingen en andere mensenrechtenschendingen.

Leen van de Polder

“You Will Be Thoroughly Beaten”
The Brutal Suppression of Dissent in Zimbabwe
Rapport Human Rights Watch, november 2006
www.humanrightswatch.org

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan de opbouw van de Haarlem Mutare Sport leaders organisatie (MHS). In maart 2007 gaan de twee laatste starters en de juniordeskundige weg uit Mutare. De sport leaders zijn er klaar voor vinden ze zelf en dat zijn we met ze eens. Spannend blijft het wel. Hierbij een verslag van de stand van zaken door juniordeskundige Jeroen Stol en starter Charlotte Peeters.

Capaciteitsopbouw

Capaciteitsopbouw, daarvoor ben ik ingehuurd door de stedenband in samenwerking met ICCO/Psa. Inmiddels woon ik alweer sinds september 2005 in Mutare en is het tijd om dit te plaatsen in het kader van de Mutare Haarlem Sport leaders (MHS).

Capaciteitsopbouw is een trend in de ontwikkelingssamenwerking. Simpel gezegd staat het over het opleiden van lokale mensen die zelf het werk doen, zelf beleid maken, zelf managen, of in het geval van MHS, zelf sportlessen geven.

Het opbouwen van capaciteit moet worden gezien in de meest brede zin. Te denken valt aan het geven van trainingen en cursussen, aan coaching, maar ook aan gewoonweg het goede voorbeeld geven.

Voor het zover is, dient eerst te worden bepaald welke capaciteit moet worden opgebouwd. Waar liggen de behoeften, zowel lokaal als aan de donorzijde.

Een van mijn taken is te helpen bij het identificeren van deze behoeften. Maar ook de mogelijkheden. Het gaat met name om de Mutarese zijde omdat ik vanuit Haarlem met specifieke doelen op pad ben gestuurd: bereid MHS voor op een fase zonder Nederlandse personele inbreng. De vraag om capaciteitsversterking ontstaat niet altijd vanuit het zuiden. Veelal is het de donor die een behoefte of een kans signaleert, een plan schrijft en vervolgens de partnerorganisatie een traject aanbiedt. Zeg daar maar eens nee tegen! Dit is overigens niet altijd slecht of vreemd, sommige organisaties missen ervaring of deskundigheid om bepaalde doelen te bereiken.

Mutare Sport Leaders

MHS bestaat sinds 2004 en is sindsdien continu gegroeid. Vooral wat betreft de hoeveelheid activiteiten. Dit vraagt om kennis en capaciteiten, voor het veldwerk en voor het managen van dit veldwerk. Binnen MHS wordt op beide niveaus gewerkt aan capaciteitsopbouw.

De huidige 60 sport leaders worden gecategoriseerd als 'advanced' of 'trainee'. Een advanced sport leader heeft in ongeveer een jaar tijd een intern trainingsprogramma (capaciteitsopbouw) doorlopen en is daardoor in staat sportbuurtwerk activiteiten te leiden.

Ook zijn er (financiële) mogelijkheden voor sport leaders om zich te bekwamen in diverse sportdisciplines, worden zogenaamde 'leadership' trainingen gevolgd en krijgen ze incidenteel thematische training zoals Kicking Aids Out games. Dit alles is een integraal onderdeel van het MHS werkplan dat wordt gefinancierd door de Johan Cruyff Foundation.

Afgemeten aan de groei van het aantal advanced sport leaders is deze vorm van capaciteitsopbouw erg succesvol. Met het aantal sport leaders is ook de hoeveelheid activiteiten en de druk op de organisatie toegenomen. We werken met jongelui waarvan een groot deel het laagste niveau middelbare school niet heeft afgemaakt.

De toegenomen druk op de organisatie in combinatie met een gebrek aan structuur en ervaring waren aanleiding tot een plan voor capaciteitsopbouw gericht op de organisatie, haar leden en de plek van MHS ten opzichte van andere organisaties. In het jargon organisational development (OD), human resource development (HRD) en institutional development (ID). Hoewel het idee hiervoor niet vanuit de partnerorganisatie is ontstaan is het ontwerp dat wel. Mijn rol hierin is adviserend en faciliteren.

De aanpak

Het ontwerptraject heb ik samen met de acht MHS bestuursleden doorlopen om het proces niet al te stroperig te laten verlopen. Met het bestuur hebben we workshops gehouden en discussies gevoerd over doelstellingen, richting, sterke en zwakke punten, mogelijkheden en onmogelijkheden, historie en toekomst, ambities, plaats in het speelveld, sociaal-economische en politieke factoren. Parallel aan dit proces is met alle stakeholders, van (oud)vrijwilligers tot (semi)overheidsorganen in Zimbabwe, gesproken. Met steeds in het achterhoofd: wat is nodig om MHS geleidelijk op eigen benen te laten staan?

Het onderzoek, dat drie maanden in beslag heeft genomen, heeft geresulteerd in een lijst met 42 punten. Variërend van: 'Er moet een office handboek komen tot het moet duidelijker worden aan welke kwaliteitseisen advanced sport leaders moeten voldoen tot we moeten meer netwerken met en leren van soortgelijke organisaties.'

De laatste starters

Binnen mijn takenpakket als “Dutch volunteer” in Mutare zit ook capaciteitsopbouw. Isabel en ik zijn de laatste starters op het gebied van sport. Capaciteitsopbouw is daarom een erg belangrijk onderdeel van ons werk. Ontwikkelingswerk zou zich geen ontwikkelingswerk mogen noemen wanneer we voor de rest van het bestaan van het sportproject invloed zouden blijven uitoefenen en te zeggen wat ze moeten doen. Na een aantal jaren begeleiding, wordt het tijd voor de ‘grote test’. Isabel vertrekt in januari, ik in februari of maart en Jeroen in april, daarna is het aan MHS om op eigen benen te staan.

Naast het overbrengen van kennis en ervaring is het ook belangrijk dat na ons vertrek, deze kennis en ervaring doorgegeven wordt aan de nieuwe sport leaders. Daarom vraagt elke activiteit aandacht, hoe kan ik iets bijdragen zonder dat dit weer verloren gaat!

Om een voorbeeld te geven: momenteel ben ik bezig om een workshop te organiseren met het onderwerp evenementen/projectmanagement. Met dit onderwerp kan ik twee volle dagen vullen, maar wat als ik er straks niet meer ben om deze workshop te houden. Ik heb dus om assistentie gevraagd van twee trainees en twee advanced sport leaders aan wie ik dit kan overdragen. Gedurende een periode van twee maanden bereid ik deze mensen voor op de workshop, door ze te leren wat evenementen/projectmanagement inhoud en ze te leren hoe een workshop georganiseerd moet worden.

In december staat de workshop gepland en is het aan de sport leaders die mij geassisteerd hebben om de workshop te geven. In januari vindt deze workshop nog een keer plaats, ik doe dan nog een stapje verder terug. Op deze manier hoop ik mijn kennis over te dragen, zodat

deze workshops in de toekomst doorgang blijven vinden. Op dezelfde manier werk ik nu ook aan didactiek lessen.

Natuurlijk zijn er nog veel meer dingen waaraan ik probeer mijn steentje met betrekking tot capaciteitsopbouw bij te dragen: samen met de coördinatoren van de wijken Sakubva en Dangamvura is een blauwdruk voor elke wijk ontwikkeld waarin beschreven staat welke taken elke 6 maanden uitgevoerd moeten worden. Een plan van aanpak voor 6 maanden dat na elke laatste maand weer van voren af aan begint.

Kortom, bij elke actie die ondernomen wordt is het belangrijk om de sport leaders erbij te betrekken en ze te laten zien hoe het ook kan. Hiermee wordt kennis overgedragen. Door ze tevens te laten zien hoe ze deze opgedane kennis weer verder kunnen overdragen creëer je een lopend proces wat hopelijk zal blijven rouleren.

Charlotte Peeters

vervolg van pagina 8

Deze lange lijst is het startpunt geweest van een gezamenlijke zoektocht waarin het MHS bestuur zelf sleutelthema's heeft bepaald. Thema's waarop MHS als organisatie en haar leden vooruitgang willen boeken om een professionele organisatie te worden. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in 16 aandachtsgebieden. Deze aandachtsgebieden zijn op basis van vrijwillige keuzes verdeeld onder de bestuursleden. Zo is het logisch dat de penningmeester verantwoordelijk is voor 'improvement of financial management'. Per aandachtsgebied is een verbetertraject met daaraan verbonden kosten opgesteld.

De trajecten zijn zeer divers. Soms geef ik zelf een training of cursus, soms gebeurt dat door de sportvrijwil-

ligers. Soms is het gewoon een kwestie van doen waarbij een groepje sport leaders zich buigt over een bepaald onderwerp. Vaak zoeken we lokale expertise. Docenten van Africa University en Mutare Teachers College zijn graag bereid workshops te geven.

Inmiddels hebben we een flink deel van de activiteiten en trainingen achter de rug. Soms is hiervan het resultaat al zichtbaar. Bijvoorbeeld op het gebied van fondsenwerving en financieel beheer. Voor andere aspecten zal de tijd het moeten leren. Daarom ook is het belangrijk dat de stedenband dit proces ook in komende jaren nauwlettend zal blijven volgen.

Jeroen Stol

Eilandjes van hoop en democratie...

Evaluatie stedenband

Hoe vergaat het onze projecten in Mutare? Kunnen de deelnemers daar zich ontworstelen aan de greep van een instortende economie en een politiek systeem dat er alleen maar op uit lijkt te zijn zichzelf goed doorvoed in het zadel te houden?

Hier het vervolg van het artikel van juni 2006 van de indrukken die Bert Bruijn op deed tijdens zijn laatste bezoek van ruim twee maanden aan Mutare.

In het door mij veel geprezen guesthouse 'Homestead Inn', werkt naast alleskunner Muchaneta, ook Joyce. Voor hetzelfde schamele loontje (2,5 miljoen zimdollar). Zij probeert wat bij te verdienen in haar vakantie door zelfgemaakte kleding in Mozambique te verkopen. Haar al bijna volwassen kinderen zijn her en der ondergebracht bij familieleden. Allemaal werkeloos.

Bij haar woont nog haar zoon Romeo. Ruim 20 en hij heeft met veel financiële inspanning van zijn moeder een aantal jaren geleden zijn mavo/havo diploma kunnen halen. Niet dat dat veel uitmaakt. Hij is al twee jaar werkeloos en is blij af en toe tegen betaling wat in de tuin bij een villa van een 'rijke' Zimbabwaan te mogen werken. Op een dag praak ik een tijdje met hem en ben onder de indruk van zijn doorzettingsvermogen, optimisme en opleiding.

Het is natuurlijk doodzonde dat jong talent op deze manier niet aan de bak komt en waarschijnlijk verloren gaat om een rol te spelen in een betere toekomst voor Zimbabwe. Er verder met mensen over pratend, bedenk ik dat de projectleider van ons huisvestingsproject

eigenlijk dringend iemand nodig heeft om te helpen bij kleine klussen en het voeren van de administratie. Hoe meer anderen dat doen, des te meer tijd heeft onze Gift voor het project zelf...

Een snelle rekensom leert, dat voor 250 euro per jaar Romeo een geweldige kans kan krijgen om werker- varing op te doen, Gift enorm geholpen wordt en daarmee eveneens de mensen van het huisvestingsproject. 250 euro per jaar is een schijntje voor de Haarlemse kas van het huisvestingsproject, maar in de vorm van een stage vergoeding per maand heel wat meer dan zijn moeder Joyce verdient in het guesthouse. Drie weken later heeft Romeo een officieel stagecontract en begint met zijn stage en werk op het project. Voor hem een eiland van hoop...

Nu is Romeo een individueel geval. Mooi voor hem en het help het project een beetje, maar... Is dat nu alles?

Na een tussentijds verblijf in Nederland, zie ik Romeo een maandje later weer in Mutare. Of liever gezegd in het buurtcentrum in Hobhouse, waar het housingproject is. Trots zit hij in het kan-

De bouw van woningen in Hobhouse vordert langzaam maar gestaag. Na het leggen van een fundering en een grondvloer worden de muren gemetseld van zelfgemaakte cementstenen. De (stalen) kozijnen worden er later in gezet.

toortje en laat mij zijn vorderingen zien als het gaat om het werken op een computer.

De bewoners van enkele van de 220 percelen in Hobhouse, waar men bezig is een eigen huisje te bouwen, vragen om nieuwe zakken cement. Gift vraagt Romeo om met de bewoners mee te gaan

en te kijken of de vorige zakken cement inderdaad goed zijn gebruikt.

Na een uurtje komt Romeo weer terug in gezelschap van Tendai; een van de bewoners. Tendai komt uitleggen waarom hij behalve 10 zakken cement, ook gebruik wil maken van één van de tasapparaten, die

vervolg op pagina 11

vervolg van pagina 10

vanuit Haarlem zijn verscheept ten behoeve van gebruik door bewoners in het project. Hij is inmiddels zover met metselen, dat de eerste raamkozijnen (van staal) in elkaar gelast moeten worden.

Tendai heeft al ruim vijf jaar een kavel en is nu, ondanks steeds minder inkomen, eindelijk toe aan de mijlpaal: 'window level'. Zonder de rentevrije leningen voor de kavel en de cementzakken, zou hij nu nog niets hebben kunnen bouwen...

Ook voor hem en de andere bewoners: een eiland van hoop! Maar er is meer: Tendai kwam altijd al vrij trouw op de bewonersvergaderingen en wil zich nu aanmelden om af en toe iets te doen voor en met de bewonerscommissie. Bovendien wil ik helpen om nu eindelijk eens een schooltje in onze wijk te krijgen, laat hij enthousiast weten! Eilandjes van hoop en democratie!

Op een dag meldt Jeroen zich weer. Jeroen zit al ruim een jaar in Mutare voor de stedenband (de uitzending wordt betaald door ICCO) om de sportleiders te ondersteunen bij hun laatste stap in de richting van een zelfstandige en democratisch georganiseerde club.

Nu wist ik al dat in Mutare bijna geen sportevenement meer georganiseerd kan worden zonder de werkracht van de sportleiders, maar nu vraagt hij me of ik eens mee wil naar een ver-

Sport leaders op bezoek in Haarlem in oktober 2006 krijgen een judo clinic van Elco van der Geest, ambassadeur voor de stedenband. Het bezoek was een vervolg op het bezoek van sporters uit Nederland deze zomer aan Mutare.

gadering van het beleids-team sport.

Het blijkt een vergadering te zijn waarin de sport officer van de gemeente, regionale ambtenaren en vertegenwoordigers van sportorganisaties proberen om de gemeentelijke sportactiviteiten nog enigebody te geven.

Prominent aanwezig zijn de sportleiders, enkele jaren terug nog kansloze jongeren uit de armoedige voorsteden van Mutare... Nu spelen zij een belangrijke rol bij de ontwikkeling en organisatie van het gemeentelijk sportbeleid en organiseren daarnaast zelfstandig hun eigen evenementen. Eilandjes van hoop en democratisering...

Soortgelijke voorbeelden zou ik ook kunnen vertellen over het kunstenaars-

project, of over het project met vrijwilligsters in de thuiszorg, of over de inzet van bestuursleden en staf om het bejaardentehuis Zororai tegen de economische klippen op toch goed te laten functioneren. En zo zijn er meer voorbeelden!

Veel gras is verdord in Zimbabwe en Mutare. Geel dus en niet meer groen. Maar in Mutare en bij onze projecten is er nog veel gras groen!

Zo groot is het verschil zelfs, dat de mensen in onze projecten steeds meer het heft in eigen hand willen nemen. Ze willen niet meer afhankelijk zijn van een falend en veel te duur openbaar vervoer, ze willen zelf hun wijkkrantje kunnen drukken, ze willen zelf het leerlingen vervoer gaan organiseren, ze willen

zelf zorgen dat die kliniek er nu eindelijk eens komt, ze zullen zelf wel organiseren dat er weer legale marktplekken komen waar ze hun zelf gemaakte of gekweekte producten kunnen verkopen.

Ze willen zelfs heel graag in de projecten kunnen beschikken over eigen energieopwekking, omdat de stroom steeds vaker uitvalt. Misschien dat we daar in de nabije toekomst als Stedenband veel aan ondersteuning kunnen gaan doen!

De plannen zijn er, de mensen kunnen het organiseren... Maar daarover later meer.

Bert Bruijn

M U T A R E

Op weg naar Haarlem...

Damaststraat - Spaarnooogstraat

De beelden voor de Damaststraat - Spaarnooogstraat worden van de lokatie waar ze zijn gemaakt, een heuvel aan de rand van de stad, vervoerd naar de plaats waar ze in een kratten worden gedaan. De kratten gaan vervolgens in een container voor vervoer naar Nederland.

Als u onderstaande bon invult en opstuurt naar:

Stedenband Haarlem-Mutare, Postbus 5508, 2000 GM Haarlem,
dan ontvangt u desgewenst meer informatie.

- Ja, ik geef me op voor een gratis abonement op de Stedenbandkrant
- Ja, ik wil graag meer informatie over vrijwilligerswerk binnen de stedenband

NAAM: .....

ADRES: .....

POSTCODE: ..... PLAATS: .....